

prijevozu potrebno je da teret bude postavljen na brod, a nije dovoljno da se nalazi na lučkoj dizalici, pa makar i prešao brodsku ogradu i pao na brod. Medjutim i bez obzira na to navedeni Zakon u ovom slučaju ne može doći do primjene, jer se on primjenjuje samo u odnosima između brođara i primaoca, a lučki slagač nije brođar već poduzetnik ukrcaja i iskrcaja. Prema tome sud je slagača osudio na naknadu štete u punom iznosu. Jednako kao slagač odgovara i vlasnik dizalice, koji je slagaču dizalicu iznajmio, i to sa slagačem solidarno.

(DMF 1967, str.29)

B.J.

Bilješka. - Poznato je da je danas u svjetskoj praksi sporno da li lučki slagač odgovara neograničeno ili ograničeno i pod kojim uvjetima. U Francuskoj je ovaj problem novim zakonom riješen u smislu slagačeve ograničene odgovornosti. Ipak je interesantno navesti gornje stajalište suda, jer se može zastupati u slučajevima kad pozitivni propis, koji ograničava slagačevu odgovornost, ne dolazi do primjene.

Važno je stajalište suda o početku pomorskog prijevoza, jer od toga momenta počinje specifična brođarova odgovornost. Budući da se u gornjoj presudi radi o ukrcaju pomoću lučkih dizalica, mišljenje da za početak pomorskog prijevoza teret mora biti postavljen na brod može se opravdano zastupati. Nije medjutim iz gornje presude jasno koje bi stajalište sud zauzeo da je ukrcaj obavljen pomoću brođskih dizalica.

B.J.

APELACIONI SUD, Rennes

Presuda od 15.VI 1966.

Sté pour la vente de thons congelés
(S.O.V.E.T.C.O.) c/a neuf assureurs
i Comptoir français de l'industrie
de conserves alimetaires (COFICA)

Kupoprodaja FOB - Skrivena mana robe - Preuzimanje robe -
Kad kupac, u skladu s klauzulom ugovora koja mu daje pravo
da prilikom preuzimanja robe istu pregleda, preuzme robu
bez protesta, ne može naknadno prodavaocu prigovoriti da je
roba u času preuzimanja imala vlastitih mana, ako su te ma-
ne mogle biti otkrivene uobičajenim pregledom

Stranke su sklopile ugovor o kupoprodaji određene količine zaledjene tunine FOB afričke luke. U izvršavanju ovoga ugovora prodavalac je predao, a kupac preuzeo u Oranu

odredjenu količinu robe. Kupac je robu razaslao raznim tvornicama konzervi koje su od njega kupile robu. Kupac je robu preuzeo 15.VI 1963, a pismima upućenim 28.VI i 5.VII iste godine obavijestio je prodavaoca da mu njegovi kupci - tvornice konzervi, reklamiraju kvar robe, što i on čini svomu prodavaocu. Budući da u to vrijeme nije raspolagao konkretnim podacima o šteti, učinio je samo jednu općenitu običajnu reklamaciju. Prodavalac je na to odgovorio da reklamaciju ne može uvažiti jer je roba pregledana i preuzeta bez prigovora, a ni reklamacija ne sadrži nikakve konkretne podatke.

U sporu koji je povodom ovoga nastao, prvostepeni sud je prodavaoca obvezao na naknadu štete. Drugostepeni sud je tu presudu preinačio i odbio tužbeni zahtjev u cijelosti. Bitni razlozi drugostepenog suda jesu slijedeći:

Medju ostalim ugovornim klauzulama stranke su ugovorile i slijedeće: prodaja FOB afričke luke, tunjevi moraju biti čitavi, zaledjeni na -7° , kontrola i pregled kod preuzimanja od strane kupca i njegovih osiguratelja, u slučaju reklamacije navodi moraju biti potvrđeni od sanitarne službe. Preuzimanje i pregled robe obavljen je normalno. Kupčevi vještaci nisu tom prilikom učinili nikakav prigovor na kvalitet robe, a utvrdili su da je temperatura iznosila između -7 i $-9,5^{\circ}$.

Medju strankama je nesporno da su i jedna i druga specijalizirana poduzeća kojima je dobro poznata trgovina ribom. Na temelju svoga profesionalnog iskustva one su ugovorile pojedine uvjete kupoprodajnog ugovora s kojim su prenijele odnosno prihvale rizike. Kupac je, znajući da se pojedina mana robe može otkriti naknadno nakon preuzimanja i da je teško često puta tačno utvrditi kad je mana nastala, ugovorio odnosnu klauzulu o pregledu čime je preuzeo rizik na sebe za sve štete koje se otkriju nakon preuzimanja. Da je to tačno dokaz je da je kupac za ovu štetu sklopio ugovor o osiguranju.

Prvostepeni sud je pogriješio kad je smatrao da su stranke imale u vidu specijalistički pregled prilikom preuzimanja, i da je kupac na sebe preuzeo rizik samo za one štete koje su se takvim pregledom mogle otkriti. Medjutim budući da je klauzula o pregledu bila veoma široka, davala je kupcu i njegovim osigurateljima potpunu slobodu da prilikom preuzimanja poduzmu sve mjere za ustanovljenje ne samo temperature nego i kvaliteta robe. Kada je roba na ovaj način preuzeta od strane kupca, prodavalac ne snosi više nikakav rizik za štetu koja se prilikom preuzimanja mogla otkriti, a nije reklamirana. Radi ovog razloga neopravdan je kupčev navod da je za kvar robe početni uzrok nedovoljna zaledjenost kod prodavaoca, jer je taj uzrok mogao biti otkriven prilikom preuzimanja robe. Kad je roba preuzeta bez protesta, za one mane koje su se mogle kod preuzimanja otkriti, nemoguće je utvrditi gdje leže

uzroci za kasnije otkrivene mane. Rizik za ove štete, kako je gore navedeno, preuzeo je kupac u skladu s poslovnim običajima.

(DMF 1967, str.36)

B.J.

APELACIONI SUD, Pariz

Presuda od 24.X 1966.

Cie générale transatlantique c/a
Cies The Marine Insurance Co, La
Prévoyance, Assurances générales
i drugi

Prijevoz stvari morem - Primjena prava - Ograničena brodarova odgovornost - Jedinica tereta - Visina brodarove odgovornosti prema jedinici tereta - Propisi o brodarovoj odgovornosti jesu prisilne prirode i na sporove koji iz toga proizlaze mora se primijeniti francusko pravo - Ako se radi o odnosima na koje se primjenjuje Konvencija o teretnici od 1924, ona se i u Francuskoj mora primijeniti jer predstavlja francusko pravo - U smislu navedene Konvencije kao komad ne podrazumijeva se samo malo koletu već svaki individualizirani komad koji se kao jedinstvena cjelina predaje na prijevoz i s njime manipulira, bez obzira na njegovu težinu i zapremninu - Iznos od 100 funti naveden u Konvenciji o teretnici mora se pretvoriti u zlatnu vrijednost koju je funta imala 1924. godine, što iznosi 7,322381 gr čistog zlata - Svota od 100 funti preračunata u navedenu vrijednost zlata iznosi danas 4.067,98 franaka

Brod koji je bio nakrcan generalnim teretom, za vrijeme putovanja naišao je na oluju. Radi valjanja i posrtanja broda jedan teški stroj, koji je bio privezan u skladištu, otrgao se i porazbijao sve predmete koji su u njegovoj blizini bili smješteni. Primaoci tuže brodara za naknadu štete.

U prvostepenom postupku brodar se protivio tužbenom zahtjevu, ali ga je sud obvezao na naknadu štete. U drugostepenom postupku brodar je odustao od načelnog protivljenja zahtjevima tužbi, ali ističe svoju ograničenu odgovornost.

Da bi sud mogao odgovoriti do koje visine brodar odgovara, morao je najprije riješiti pitanje primjene prava. U teretnicama koje su se odnosile na oštećeni teret bila je navedena, unaprijed odštampana, ali jasno istaknutim slovima, klauzula da se na odnose između stranaka primjenjuje američki Carriage of Goods by Sea Act od 16.IV 1936. Sud premda priznaje načelnu vrijednost ovoj klauzuli, ipak joj